

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ НУШ У ВИКЛАДАННІ БІОЛОГІЇ
(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014.05 (Біологія та здоров'я людини); 014.15 (Природничі науки)

Обмеження для вибору: відсутні

пререквізити дисципліни: передумовою для вивчення навчальної дисципліни є знання одержані з навчальних курсів вступ до спеціальності з ОНД, психології, педагогіки;

Кількість кредитів (годин): 4 кредити; 120 годин (денна форма: год.: 24 – лекції; 24 – семінарські 72 – самостійна робота; заочна форма: год.: 6 – лекції; 6 – семінарські; 108 – самостійна робота).

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача

ПІБ: Грамастик Надія Василівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент

Кафедра: кафедри технологічної освіти та природничих наук

Робочій e-mail: gramatiknadea@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: вівторок 14.30-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни: організаційні основи педагогічної діяльності вчителя біології в умовах Нової української школи.

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань про організацію освітнього процесу з біології відповідно до Концепції Нової української школи.

Результати навчання:

знати мету і головні компоненти Концепції Нової української школи, Державний стандарт базової середньої освіти; функція вчителя біології Нової української школи; інтеграцію в освіті; форми та види оцінювання навчальних досягнень учнів: формувальне та вербальне оцінювання, технологію портфолію; принципи партнерства, основні шляхи співпраці, педагогіку партнерства; вимоги до організації розвивального освітнього середовища;

вміти планувати, реалізувати, організувати компетентнісне навчання з біології відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, Концепції НУШ, з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей учнів, їх інтересів і потреб. Виявляти професійну мобільність та здатність до адаптації й самовдосконалення в професійній діяльності.

4. Зміст дисципліни

Тема 1. Ключові орієнтири концепції «Нова українська школа».

Виклики, що стоять перед сучасною загальною середньою освітою. Мета і головні компоненти Концепції «Нова українська школа». Особливості організації освітнього процесу в основній школі. Чинники якісної природничої освіти. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «НУШ» на період 2029 р.

Тема 2. Путівник по Державному стандарту базової середньої освіти.

Новий зміст природничої (біологічної) освіти. Цільові групи. Цикли базової середньої освіти. Державний стандарт базової середньої освіти та його реалізація в Типовій освітній програмі та модельних навчальних програмах. Ключові компетентності та наскрізні вміння – ключі до освітнього поступу. Освітня програма закладу освіти. Навчальний план як компонент освітньої програми. Модельна навчальна програма. Календарне планування.

Тема 3. Нові бачення у контексті вивчення біології в системі НУШ.

Викладання інтегрованого курсу («Пізнаємо природу», «Довкілля», «Природничі науки») як шлях до формування підґрунтя розуміння навколишнього світу.

Особливості організації освітнього процесу в циклі базового предметного навчання природничої освітньої галузі (7-9 класи). Особливості організації освітнього процесу з біології у циклі предметного навчання.

Тема 4. Психолого-фізіологічні особливості розвитку здобувачів освіти.

Особливості психосоціального розвитку учнів 5-го класу.

Особливості психосоціального розвитку учнів 6-го класу.

Особливості психосоціального розвитку учнів 7-го класу.

Особливості психосоціального розвитку учнів 8-го класу.

Особливості психосоціального розвитку учнів 9-го класу.

Психолого-педагогічні аспекти адаптації п'ятикласників.

Психологія зацікавлення учнів 5-6 класів під час вивчення інтегрованих курсів природничої освітньої галузі. Етапи та умови розвитку пізнавальної активності учнів на уроках біології.

Тема 5. Особистість і професійна компетентність учителя біології Нової української школи.

Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя в контексті Концепції «Нова українська школа». Ключові компетенції педагога Нової Української Школи у 5-6 класах на уроках інтегрованого курсу «Пізнаємо природу». Ключові компетентності вчителя біології 7-9 класів. Емоційне вигорання вчителя: прояви та профілактика. Професійна мобільність вчителя біології як один із шляхів його успішної професійної реалізації.

Тема 6. Продуктивна взаємодія «Вчитель – учень» процесі НУШ.

Формування освітнього простору в «Школі суб'єкт-суб'єктної взаємодії».

Педагогіка партнерства. Форми педагогічного партнерства. Організація продуктивної взаємодії у системі «вчитель – учень» на уроках біології. Інструменти педагогічного партнерства, їх характеристика. Технологія навчання в парах чи невеликих групах (кооперативне навчання). Реалізація індивідуального підходу до розвитку особистості школяра в умовах партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії на уроках біології в основній школі.

Тема 7. Особливості організації освітнього середовища навчання біології: доміанти НУШ.

Освітнє середовище як впливовий чинник успішної самореалізації здобувача освіти. Дизайн предметного середовища. Нові підходи до організації просторово-предметної організації освітнього середовища. Роль учителя у формуванні психологічно безпечного середовища. Участь здобувачів освіти в організації освітнього середовища.

Тема 8. Компетентнісний підхід у концепції «Нова українська школа».

Компетентнісний підхід як цільова орієнтація освітнього процесу в Новій українській школі. Компетентнісний підхід: креативність, практичні вміння, навчання впродовж життя. Реалізація компетентнісного підходу у вимірі сьогодення. Компетентнісний підхід в умовах оновленого навчання біології в закладі загальної середньої освіти. Сучасний урок біології в контексті компетентнісного підходу.

Тема 9. Системний та інтеграційний підходи до навчання біології в умовах НУШ.

Інтегроване навчання в НУШ в розрізі природничої освітньої галузі. Інтегративний підхід до побудови змісту біологічної освіти. Методологія системно-інтегрованого підходу вивчення природи. Навчально-методичне забезпечення викладання природничих предметів на засадах інтегрованого підходу в умовах НУШ.

Тема 10. Діяльнісний підхід – основа організації освітнього процесу закладу загальної середньої школи.

Діяльнісний підхід: цілі, принципи, завдання. Основні положення діяльнісного навчання. Порівняльна характеристика навчальної діяльності за традиційним та діяльнісним підходами. Діяльнісний підхід. Критичне мислення і розв'язання проблем. Діяльнісний підхід: ротаційні моделі «Щоденні 5» і «Щоденні 3». План діяльності вчителя та учнів на різних етапах уроку. Алгоритм організації уроку за діяльнісним підходом.

Тема 11. Впровадження сучасних освітніх практик відповідно до концепції НУШ та викликів сьогодення.

Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання. Реалізація сучасних освітніх практик як запорука сталого безперервного розвитку в умовах освітніх трансформацій природничої освітньої галузі.

Тема 12. Система оцінювання в Новій українській школі.

Мета і цілі оцінювання в сучасній школі. Види та системи оцінювання. Оцінювання без знецінювання в НУШ. Формувальне та підсумкове оцінювання. Інструменти формувального оцінювання. Формувальне оцінювання: зворотний зв'язок. Формувальне оцінювання: інструменти онлайн. Підсумкове оцінювання офлайн і онлайн.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» здобувачі вищої освіти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Якщо здобувач, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності здобувача на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до положення «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

Навчальна дисципліна не передбачає використання здобувачами генеративних моделей штучного інтелекту. Генерація тексту для виконання індивідуальних занять або підготовки до семінарських занять буде кваліфікуватися як порушення академічної доброчесності.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма поточного контролю: усне опитування, співбесіда, колоквиум, захист ІНДЗ.

Форма проміжного контролю: виконання модульної контрольної роботи. Модульний контроль з дисципліни проводиться у письмовій формі. Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

Зразок модульної контрольної роботи

1. Виклики Нової української школи і відгуки в біологічній освіті.
2. Компетентнісний підхід – одна з провідних ключових тенденцій розвитку вітчизняної шкільної біологічної освіти.
3. Дизайн уроку біології в контексті НУШ.

Форма підсумкового контролю залік (за результатами поточного та проміжного контролю).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриваючи зміст теоретичних питань.

1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Підготовка (доповідей)	5
Термінологічний словник	5
Робота з джерелами	5
Складання порівняльних таблиць	
Розв'язування педагогічних задач (вирішення професійно-орієнтованих ситуацій)	5
Складання тематичних кейсів	5

Тематика ІНДЗ

1. Педагогіка партнерства як пріоритетний напрям діяльності вчителя природничих наук в Новій українській школі.
2. Реалізація Концепції Нової української школи в системі шкільної природничої освіти.
3. Сучасні вектори освітньо-виховного процесу Нової української школи.
4. Навчально-методичне забезпечення шкільного курсу «Біологія».
5. Створення особистого бренду вчителя природничих наук як шлях до успішної професійної самореалізації.
6. Сучасні тренди біологічної освіти.
7. Впровадження ефективних практик європейських методик природничих наук.
8. Трансформуємо біологічну освіту через творчість: як зробити уроки цікавими за допомогою лайфхаків.
9. Сучасний урок біології: традиції та новації, нові вимоги і можливості.
10. Використання діяльнісного підходу на уроках біології.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи – 30 балів, а мінімальний пороговий рівень за її виконання складає 16 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи, приклади та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка з дисципліни (залік) виставляється після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти 0,7 та 0,3).

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав усі види завдань, визначені у силабусі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Ієвлев О.М. Професійно-педагогічна мобільність викладача: навч. посіб. / О.М. Ієвлев; Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020. 133 с.
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: [Метод. посібник] / Автор.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. К.: А.П.Н., 2002. 136 с.
3. Засекіна Т.М. Інтеграція в шкільній природничій освіті: теорія і практика: монографія / Т.М. Засекіна. – Київ: Педагогічна думка, 2020. 400 с.
4. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
5. Козленко О.Г. Навчання біології учнів основної школи: методичний посібник / Матяш Н.Ю., Коршевнюк Т.В., Рибалко Л., Козленко О.Г. – К., 2019. 208 с.
6. Кондрашкіна С.М. Компетентнісний підхід на уроках біології: навчально-методичний посібник. – Рівне: РОІППО, 2013. 60 с.
7. Менських О.Е., Петренко Ю.О. Особливості психофізіологічних функцій учнів старшого шкільного віку: монографія / О.Е. Менських, Ю.О. Петренко. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2015. 176 с.
8. Навчання біології учнів основної школи / Матяш Н.Ю., Коршевнюк Т.В., Рибалко Л.М., Козленко О.Г.: методичний посібник. – К.: КОНВІ ПРІНТ, 2019. 208 с.
9. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів. Біла книга. The LEGO Foundation, 2017. URL: <https://www.legofoundation.com/>
10. Нова українська школа: путівник для вчителя 5-6 класів: навчально-методичний посібник / за ред. А.Л. Черній; відп за вип. В.М. Салтишева. Рівне: РОІППО, 2022. 168 с.
11. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібик. – Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
12. Опачко М.В. Системний та інтегративний підходи в освіті. Методичний посібник / М.В. Опачко. – Ужгород: УжНУ, 2016. 69 с.
13. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність: Науково-методичний збірник / за загальною ред. С.М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.
14. Сертифікація вчителів базової середньої освіти <https://nus.org.ua/>
15. Путівник онлайн-курсу НУШ: базова середня освіта // створений ГС «Освіторія» для вчителів за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). – <https://nushub.org.ua/resource/putivnyk-onlajn-kursu-nush-bazova-serednya-osvita/>

Затверджено на засіданні кафедри технологічної освіти та природничих наук
(протокол №8 від «07» лютого 2024 р.)